ВІЗУАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЯ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Приходько А. М.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мовної підготовки,
педагогіки та психології, Харківський національний університет
імені О. М. Бекетова, м. Харків, Україна

У статті означено практичні підходи до вирішення проблеми вибору стратегій навчання студентів закладів вищої освіти, зокрема технічного профілю, у контексті реалій сьогодення; наголошено на ефективності використання візуальної комунікації, яка забезпечує трансляцію ідей та конкретної інформації за допомогою зорових форм; представлено добірку сучасних сервісів, платформ та інструментів візуальної комунікації, що визначатимуть стратегії навчання студентів як технічного, так і гуманітарного профілю тощо.

Ключові слова: візуальна комунікація, стратегії навчання, сервіси, платформи, інструменти візуальної комунікації.

The article identifies practical approaches to solving the problem of choosing learning strategies for students of higher education institutions, technical profile in particular, in the context of today's realities; emphasis is placed on the effectiveness of the use of visual communication, which provides the transmission of ideas and specific information through visual forms; a selection of modern services, platforms and tools of visual communication is presented, which will determine the strategies of teaching students both technical profile and humanitarian profile, etc.

Key words: visual communication, learning strategies, services, platforms, visual communication tools.

Загальновідомо, що інформація, яка підкріплюється або подається за допомогою технік візуалізації, завжди сприймається та запам'ятовується краще, ніж лише у текстовому форматі. Психологи та педагоги, характеризуючи підростаюче покоління, враховуючи реалії сьогодення, акцентують увагу освітян на формуванні у молоді нового типу мислення (візуального, кліпового) та культури сприйняття інформації. Така тенденція спостерігається через стрімке зростання інформаційних потоків, різноманітність і насиченість інформації, яка подається переважно у візуальній формі. Тому особливостями мислення сучасного студента визначаємо: здатність оперативно переключач-

тися між різними смисловими фрагментами, високу швидкість обробки інформації, сприйняття інформації у графічному вигляді. Водночас спостерігається їх непристосованість до сприйняття лінійної, однорідної інформації, у тому числі довгих книжкових текстів тощо.

Сучасна освіта існує в умовах конкуренції двох порядків: текстовального та візуального. Зауважимо, що загальновизнаний педагогікою концепт навчальної стратегії як діяльності, що використовується студентом і спрямована на здобуття, запам'ятовування, відтворення і використання інформації, на сучасному етапі сприймається уже як неактуальний. Визначення поняття «стратегія навчання» доповнюється такими складовими: стратегії навчання є специфічними діями, які використовують студенти для того, щоб навчання було більш легким, візуалізованим, динамічним, більш цікавим, більш керованим самим студентом, а, отже, більш ефективним.

Система навчання студентів у ЗВО технічного профілю спрямована на виховання у них інженерного менталітету — класичної формальної, або аристотелевої логіки, детермінуючим фактором якої вважається лівопівкульна латералізація (домінування півкуль головного мозку). Відомо, що ліва півкуля головного мозку відповідає за здатність до мовного спілкування та оперування цифрами та математичними формулами у межах формальної логіки. Проте до структури інженерного мислення входять ще й чуттєво-емоційний і аксіологічний елементи, уява, інтуїція. А за це вже відповідає права півкуля мозку. Образи стимулюють одночасно роботу лівої і правої півкуль мозку, доповнюючи образні враження логікою і абстрактною моделлю об'єкту, процесу, явища. Тому використання візуальної комунікації як стратегії навчання студентів ЗВО, зокрема технічного профілю, останнім часом стає все більш актуальною проблемою в освітньому середовищі.

Візуальна комунікація забезпечує трансляцію ідей та конкретної інформації за допомогою зорових форм, що містять знаки, символи, образи. Сприйняття інформації у такому форматі є процесом «зчитування» візуального коду.

Зауважимо, що сьогодні існує дуже велике різноманіття сервісів, платформ та інструментів для використання візуальної комунікації, які б задовольняли стратегії навчання студентів як технічного, так і гуманітарного профілів. Серед найпоширеніших можна виокремити такі.

Соціальні мережі та гіф-анімація. Можливість проведення онлайн та офлайн-консультації за допомогою відомих соціальних мереж розширює обрії у спілкуванні студента із викладачем, підсилює інтерес до предмета, сприяє налагодженню дружніх стосунків обміну інформацією в системі викладач-студент, студент-викладач.

Емоджі — сучасний вид онлайн-комунікації, що передбачає миттєву передачу тексту та емоцій за допомогою коротких смс-повідомлень та мікрокартинок відповідного змісту.

Інтернет-мем в освітньому просторі виступає як комплексна, цілісна одиниця передавання, зберігання, візуалізації навчальної інформації, одиниця комунікації, що створюється за допомогою спеціальних онлайн-інструментів і виступає сучасним дидактичним засобом в умовах інформатизації освіти та технологічного підходу до організації навчального процесу.

Інтелект-карти. Це універсальний спосіб організації інформації, адаптований для максимально продуктивного сприйняття мозком. Технологія вчить мислити у новій площині, залучаючи до активної роботи обидві півкулі мозку. Думки та висновки викладаються у зручному форматі, з довільним додаванням малюнків та інших допоміжних елементів. Найпопулярніша схема містить декілька складових: ключові слова з теми, графічні зображення, стрілки, що поєднують між собою різні блоки. Все це покликано формувати інтуїтивне сприйняття інформації.

Інтерактивні книги та підручники. Це осучаснення звичного формату книг, яке стало можливим завдяки останнім здобуткам в ІТ-сфері. У книзі текст доповнюється 3D моделями, аудіо, відеоматеріалами та тематичними анімаціями.

Скрайбінг — це метод розповіді чи пояснення, що супроводжується паралельним створення схематичних малюнків, які відтворюють ключовий зміст сказаного. Завдяки залученню цього прийому можна, розповідаючи про будь-що, підкріплювати сказане графічно у максимально зрозумілому і привабливому для слухача форматі.

Хмара слів — це візуальне відтворення списку слів, категорій чи міток на єдиному спільному зображенні. За допомогою хмар слів можна візуалізувати термінологію з певної теми. Хмару слів можна легко згенерувати власноруч, використавши спеціальні програми.

Time.Graphics. Безкоштовний онлайн-сервіс, який призначений для створення інтерактивних часових стрічок із додаванням фото, аудіо та відеоматеріалів. У будь-якій навчальній дисципліні є питання розвитку та трансформації подій, понять, термінів, явищ. І якраз шкала часу ідеально підходить для наочного представлення даних із прив'язкою до часу.

Canva. Онлайн-інструмент для створення плакатів, презентацій, інфографіки тощо. Можна використовувати вбудовані шаблони та видозмінювати їх, додаючи готові графічні елементи.

Crello. Безкоштовний інструмент для графічного дизайну. Принцип роботи схожий на той, який використовує Canva.

Piktochart. Ефективний інструмент для створення інфографіки, презентацій, плакатів, постерів тощо.

Google Charts. За допомогою Google Charts можна створити лінійний графік, гістограму, діаграми та багато інших різновидів графіків.

Moodle, Teams — комплексні навчальні платформи, яка допомагають створити ефективне інтернет-навчання на основі співпраці у власному середовищі.

Padlet. Це мультимедійний ресурс для створення, спільного редагування та зберігання інформації. Це віртуальна стіна, на яку можна прикріплювати фото, файли, посилання на інтернет-сторінки та замітки. Викладач надає доступ до стіни студентам і вводить їх електронні адреси, відкриваючи можливість писати або модерувати дошку.

Equity maps. Інструмент для проведення дискусійного клубу, проведення занять у форматі лекцій, залучення студентів до активних обговорень. Усі дані перетворюються на статистику та фіксуються додатком у вигляді графіків та діаграм.

Google Forms. Сервіс хмарних технологій для формування системи тестів контролю навчальної діяльності студентів. Застосування форм надає нові можливості створення динамічних і актуальних додатків на основі інформаційно-цифрових технологій для застосування в дистанційному навчанні.

Prezi та PowToon — це хмарні сервіси для створення інтерактивних презентацій.

Отже, використання сучасних технологій візуалізації як однієї із сучасних комунікативних стратегій створює передумови для оптимі-

зації та інтенсифікації навчання студентів ЗВО, технічного профілю зокрема. Когнітивною основою візуальної комунікації є її здатність та можливість, задіючи та стимулюючи активність обох півкуль головного мозку студентів, не тільки донести інформацію максимально ефективним способом, але й забезпечити її засвоєння, що і визначатиме головну стратегію навчання студентів ЗВО.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 375 с.
2. Cohen A.D. Strategies in Learning and Using a Second Language. Harlow, Essex: Pearson Education Ltd, 2011. 440 p.